

Grønn Byggallianses hørings svar til regjeringens forslag til reviderte statlige planretningslinjer for klima og energi

Grønn Byggallianse er en landsdekkende, økonomisk og politisk uavhengig interesseorganisasjon som arbeider for økt bærekraft i bygg-, anlegg- og eiendomssektoren. Grønn Byggallianse har medlemmer fra hele verdikjeden inkludert fylkeskommuner, kommuner, offentlige foretak og virksomheter, rådgivere, arkitekter, entreprenører og byggevareprodusenter, til sammen over 400 medlemmer.

Vi viser til høringsbrev av 13. mars 2024 og vil med dette legge frem vårt hørings svar til de reviderte planretningslinjer for klima og energi. Generelt er vi positive til revisjonen og sier oss enig i all vesentlighet da endringene som er foreslått vil etter vår mening styrke innsatsen for klimagassreduksjoner, energieffektivisering og beskyttelse av natur i arealplanleggingen. Likefullt mener vi at forslaget kan bli bedre og innsatsen styrkes ved noen endringer. Vi har følgende forslag til endringer og tillegg:

Punkt 3. Generelle retningslinjer, nytt punkt e.

Klimautvalget 2050 og Naturrisikoutvalget pekte begge på at det er avgjørende å se klima og naturpolitikken i sammenheng, særlig disponering og bruk av arealer. Også i dette utkastet er betydning av å bevare natur for klimaformål, og særlig naturlige karbonlagre, løftet frem. Derimot synes dette hensynet ikke tilstrekkelig ivaretatt i forslaget til punkter under 3.0 Generelle retningslinjer. Vi har derfor foreslått at det legges til et nytt punkt e. som ivaretar beskyttelse av spesielt sårbar, verdifull og/eller truet natur. Vårt forslag er satt inn med kursiv og uthevet tekst:

3. Generelle retningslinjer

Hensynet til klima, natur og energi skal ha høy prioritet i sektorenes arbeid, og sees i sammenheng. Det skal også tas hensyn til effektiv ressursbruk for samfunnet.

Statlige, regionale og kommunale organer skal i sin planlegging og enkeltvedtak etter plan- og bygningsloven eller annen lovgivning legge til rette for:

a. arealbruk og løsninger som reduserer klimagassutslippene og støtter omstilling til et lavutslippssamfunn

- b. effektiv og fleksibel energibruk
- c. en sirkulær økonomi
- d. at samfunnet og økosystemene forberedes på og tilpasses et klima i endring
- e. at spesielt sårbar, verdifull og/eller truet natur blir ivaretatt**

Punkt 4.3, revidert punkt a.

Selv om Norge kun er rapporteringspliktig for de territorielle klimagassutslippene, bør alle kommuner bidra til å redusere den totale klimabelastningen, inkludert redusere de klimagassutslippene som skjer utenfor kommunen. [Miljødirektoratet](#) publiserte i januar 2024 et estimat som viste at forbruket av varer og tjenester i norske husholdninger, privat næringsliv og offentlig sektor sto for et samlet klimagassutslipp på 70 millioner tonn CO₂-ekvivalenter i 2020. Til sammenligning er de direkte klimagassutslippene [rapportert](#) å være 46,6 millioner tonn CO₂-ekvivalenter i 2023. Miljødirektoratets oversikt over forbruksbaserte klimagassutslipp aktualiserer at særlig bygg- og anleggsvirksomhet er en stor bidragsyter til indirekte forbruksbaserte klimagassutslipp. Planretningslinjer bør derfor inkludere et punkt om at kommunen skal vektlegge både direkte og *indirekte* klimagassutslipp i arealplanleggingen. Vårt forslag er satt inn med kursiv og uthevet tekst:

4.3 Retningslinjer for hvordan klimagassreduksjon, omstilling og effektiv og fleksibel energibruk skal ivaretas i arealplanlegging

For å nå nasjonale klimamål, må arealplanleggingen legge til rette for utslippsfrie, arealeffektive, energieffektive og ressurseffektive løsninger. Følgende gjelder for hvordan klima- og energihensyn skal ivaretas i arealplanleggingen:

a. Reduksjon av direkte og indirekte klimagassutslipp skal vektlegges i arealplanleggingen.

Punkt 4. Nytt punkt d., og punkt 4.1, nytt punkt etter m.

Som følge av revidert punkt 4.3.a., bør både punkt 4.0 og punkt 4.1 suppleres med nye punkter. Vårt forslag er satt inn med kursiv og uthevet tekst:

4. Retningslinjer for klimagassreduksjon og energiplanlegging

4.1 Staten, fylkeskommunene og kommunene sitt ansvar for å skaffe og bruke kunnskap
Staten skal levere følgende oppdaterte kunnskap til bruk i omstillingsarbeidet:

- a. regnskap for direkte utslipp i kommunene
- b. regnskap for utslipp og opptak fra skog- og arealbrukssektoren i kommunene
- c. kommunefordelt energiregnskap

d. regnskap for forbruksbaserte utslipp

Punkt 4.1, nytt punkt etter m.

Kommunene skal ta oppdatert kunnskap i bruk i egen samfunns- og arealplanlegging, annen myndighetsutøvelse og i kommunens øvrige virksomhet, herunder:

- l. bruke kunnskap omtalt i punkt 4.1 bokstav a-h
- m. ha en overordnet oversikt over direkte klimagassutslipp fra kommunens egen virksomhet
(nytt punkt) ha en overordnet oversikt over indirekte klimagassutslipp fra kommunens egen virksomhet

I tillegg viser vi til Solenergiklyngen sitt høringssvar der vi stiller oss bak følgende forslag formulert av dem:

I punktet 4.1 - Staten, fylkeskommunene og kommunene sitt ansvar for å skaffe og bruke kunnskap for å stimulere til økt lokal energiproduksjon, sluttbrukerfleksibilitet og økt egenbruk. Det kan f.eks formuleres slik (ny tekst i kursiv):

«n. ha oppdatert oversikt over energibruk, *energiproduksjon* og relevante energieffektiviseringstiltak *samt delingsordninger* i kommunens egen virksomhet#
Nytt punkt: «O. ha oppdatert oversikt over muligheten for lokal energiproduksjon på bakke og bygninger, egenbruk og sluttbrukerfleksibilitet samt områder med delingsløsninger, herunder med lagring»

I punktet 4.2 - Retningslinjer for overordnet kommunal og regional klima- og energiplanlegging bør energiproduksjon tas inn. Det kan f.eks formuleres slik (ny tekst i kursiv):

«a. Kommunene skal i sin samfunnsplanlegging innarbeide ambisiøse og konkrete mål, tiltak og virkemidler for klimaomstilling, og effektiv og fleksibel energibruk *samt lokal energiproduksjon og sluttbrukerfleksibilitet,*», og

«j. Kommunene skal redusere energibruken i egen drift, og gjennomføre tiltak som øker energifleksibiliteten, *energiproduksjon og egenbruk* der dette er relevant og på en måte som også hensyntar klima.»

I punktet 4.3 - Retningslinjer for hvordan klimagassreduksjon, omstilling og effektiv og fleksibel skal ivaretas i arealplanlegging, bør det også understrekes at energiproduksjon skal ivaretas i arealplanleggingen. Det kan f.eks formuleres slik (ny tekst i kursiv):

I innledningen: «*Energibruk og -produksjon* skal ivaretas i arealplanlegging»
samt i punkt b:

«b. For å nå lavutslippssamfunnet skal planmyndigheten aktivt legge til rette for at transport, bosetting og næringsaktiviteter kan skje med så lave utslipp som mulig og at det tilrettelegges for effektiv og fleksibel energibruk *og -produksjon.*»

Tilsvarende som det i punkt e gis føringer for klimahensyn i arbeidet med nye områder for utbygging, fortetting eller transformasjon, bør det legges til et nytt punkt om energihensyn i planarbeidet. Det kan f.eks formuleres slik (nytt punkt i kursiv):

Nytt punkt «*Ved planlegging av nye områder for utbygging, fortetting eller transformasjon, skal planmyndigheten vurdere hvordan tilrettelegging for lokal energiproduksjon, deling og lagring kan bidra til mindre arealbruk, økt energifleksibilitet, bedre ladeinfrastruktur og mindre nettbelastning*»